

Lingvistički apsurd

Paradoksalno, jedna od najvećih revolucija u kazalištu 20. stoljeća dogodila se kad je anonimni francusko-rumunjski korektor Eugene Ionesco, koji je mrzlo kazalište i u njemu se dosadivao, odlučio učiti engleski pa je kupio priručnik.

Lingvistički apsurd kojima je priručnik obilovao krivi su za nastanak Čelave pjevačice, prve prave "tragedije govora". Drama je praižvedena u Parizu 11. svibnja 1950. u režiji Nicolasa Bataillea, a kritika ju je - pokopala.

Jasen BOKO

Čelava pjevačica, naslovna i nepostojeća Ionescova antijunakinja, nije promijenila frizuru, doznajemo u jednom trenutku ove drame apsurdna. Parafrazirajući Ionesca, ponadat ću se da je pojava ove predstave na splitskoj sceni ipak repertoarna promjena frizure Drame splitskog HNK, jer pojavila se konačno suvisla, promišljena i do kraja doradana produkcija.

Ma koliko repertoarni odabir "Čelave pjevačice" možda čudio, Aleksandar Ogarjov zna što i zašto radi i ima redateljsko znanje i viziju kakve se na našim scenama ne vidaju često. Ovo je ogledni primjer kazališta promišljenog i realiziranog u svakom detalju, teatar istodobno apsurdan i asocijativan, s dubokim poznavanjem Ionesca i njegove uloge

PREMIJERA ČELAVA PJEVAČICA, REDATELJ ALEKSANDAR OGARJOV, HNK SPLIT

Pedantni Rus mijenja frizuru splitske Drame

Split je "Čelavom pjevačicom" dobio značajnu predstavu, jedino je pitanje hoće li ona ostati slučajna promjena frizure ili značajan zaokret kojim će se riješiti demode "fudbalerki" s ovdašnje scene

Predstava "Čelava pjevačica" je pažljivo osmišljena u svakom detalju

u suvremenom kazalištu. No, ono što najviše fascinira u "Čelavoj pjevačici", angažman je splitskih glumaca koje je Ogarjov očito odveo u novom pravcu, negdje gdje do sada nisu bili, ali su tamo jako rado pošli.

Novootkriveni glumci

Događa se da ponovno otkrivamo glumce koji su tu desetljećima, a koje je blijedi repertoar i neprimjetni redatelj koji su ga realizirali, sasvim marginalizirao. Zoja Odak kao infantilna Gospoda Smith, glumica koju inače poznajemo kao decentnu heroinu, u ovoj je predstavi pravi vatromet, zaigrana, a opet krajnje disciplinirana, dok je Trpimir Jurkić začudni Gospodin Smith, duhovit i razigran, što ih čini skladnim parom Ione-

scova apsurdna. I Snježana Sinovčić kao "bolja polovica" Martinovih uspješna je slika iščašenog svijeta, no imam dojam da je Elvis Bošnjak kao Gospodin Martin tek povremeno koračao apsurdom, posežući češće za nekim provjerenim formulama iz svoga ranijeg glumačkog staža.

Dijana Vidušin, čije kreacije obilježavaju ovu kazališnu sezonu, kao sluškinja Mary pokazala je različita glumačka lica uvijek se vješto igrajući apsurdom, a Vatrogasi kape-tan odličnog Mije Jurišića još je jedan doprinos antidra-

mi i poigravanju kazališnim konvencijama. Dosljedno su žanrovski i smisleno "pomaknuta" bila i djeca, razigrani plesač Ajdar Valejev i Uršula Huljev, a kao iskorak iz drame, ali dosljedno u ionescovskom duhu, bila je pojava same čelave pjevačice — talentirane studentice pjevanja Marije Buzdovačić.

Značajan doprinos produkciji, bile su originalne i zaigrane scenografija i kostimografija Vere Martinove. Da je Zoran Mihanović još jednom napravio čudo s dizajnom svjetla i nije više neka novost,

ali je sasvim novo bilo korištenje glazbenih motiva čiji izbor supotpisuju sam Ogarjov i Mirko Krstičević, a koji se duhovito igraju s pop klasicima i šlagerima, u širokom rasponu od "Žute podmornice" do kulturnog izvođača glazbenog kiča Demisa Rousseaua. Glazba inače gotovo neprekidno podvlači, ilustrira i komentira ovu predstavu bogatu koreografijom (Albina Rahmatullina), predstavu koja kao kamen bačen u lokvu punu žabokrečine uznemiruje hrvatsko kazalište. Ali, produkcija ima jedan ozbiljan

problem: rusko tretiranje vremena u kazalištu sasvim je različito od hrvatskoga.

Ruski sat

Premda je 130 minuta bez pauze za Ogarjova, dakle nekoga tko je izišao iz škole Anatolija Vasiljeva, čisti haiku izraz koji bi u Rusiji vjerojatno označio tek približavanje pauze, za domaće okvire dužina bi, bojim se, mogla biti fatalna. Ionesco koji dekonstruira klasičnu dramaturgiju namjerno nema drame i razvoja, nema "suspensa", ničega što bi na planu drame držalo pažnju toliko dugo. Tako se događa da, nakon što se vizualne atrakcije scenografije i kostimografije potroše i nakon što se prestanemo diviti "obnovljenim" splitskim glumcima i njihovim mogućnostima, predstava postaje repetitivna. Malo dramaturških škara predstavu bi sigurno učinilo kompaktnijom!

Split je "Čelavom pjevačicom" dobio značajnu predstavu, jedino je pitanje hoće li ona ostati slučajna promjena frizure ili značajan zaokret kojim će se riješiti demode "fudbalerki" koje gledamo na ovdašnjoj sceni.